

KÖNYVTÁRI Híradó

XXVI. ÉVF.
1982. JÚLIUS

A TARTALOMBÓL

- A TEZAUROSZ-KUTATÁSRÓL
- SZABÓ ERVIN MÉLTATÁSA A SZOVJETUNIÓBAN
- OROSZ NYELVI VERSENY

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

Szerkesztő bizottság:

Hegedűs Zsuzsanna, Lukács Jánosné,
Mátrai Mátyás *főszerkesztő*,
Mezey László Miklós *szerkesztő*,
Mikó Zoltán, Pataki Ferenc, Rostás Jenőné,
Székely Ervinné, Vida Emília

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ára: 2,- Ft

Előfizetési díj egy évre: 24,- Ft

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Táskaszám:

82/402

Eng. szám: III/UHB/30/1981

ISSN 0139-1917

BUDAPEST II. KERÜLETÉNEK EREDETI DOKUMENTUMAIBÓL

- Kiállítás a Központban -

Sok szívvvel, tudással, és fáradsággal készült, érdekes és számtalan új ismeretet kínáló kiállítással -, és ha megindokolom, talán egyetértetek velem, hogy kissé megtevesztő kiállítással ajándékozott meg, lepett meg minket - a II. kerületieket - a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár.

A kiállítás anyagának ismeretében méltatlannak tartanám, ha a köszönet és a hála nem előzné meg minden más elmondanivalómat. Csak szívvvel, rendkívüli hivatástudattal és ügyszeretettel lehetséges felkutatni a Könyvtár rendelkezésére álló adathalmazból Budapest történetéhez, történelméhez kapcsolódókat. Száz éve folyik ez a gyűjtés, nemcsak a megszokott tájékoztatósi anyagok - könyvek, hírlapok - megőrzésével, hanem egyéb dokumentumokból - térképek, plakátok, aprónyomatványok, fotók, ujságszelvényekből - tájékozódhatnak az érdeklődők a főváros, kerületeinek korhű, sajátos arculatáról. Az avatatlan kíváncsi előbb megdöbben, majd nem tudja meghatottság nélkül szemlélni azt a sok tizezer címből álló adattárat, mely a fővárosunkról készült képek, rajzok, térképek, vázlatok megtalálási helyét sorolja fel. Csak akkor kezd megérteni, milyen óriási munka volt ebből a hatalmas adathalmazból kiválogatni az egyetlen kerületet legjobban jellemző

dokumentumokat, melyek ennek a kiállításnak a tartalmát adják. Valamennyiünk, a kerületi Pártbizottság, a Hazafias Népfront Kerületi Bizottsága, a Fővárosi Tanács és a meghívottak nevében mondok ezért köszönetet dr. Németh Sándornénak, a könyvtár munkatársának és minden - a kutatómunkában résztvevő dolgozójának.

Mivel viszonyozhatjuk - ha erről egyáltalán szó eshet - ezt az ajándékot? Azt hiszem, azzal, ha ebből a gazdag anyagból minél többen gazdagodnak tudásban, ha az itt kiállított ismerethalmaz nem holt tőke marad, hanem széles körben megismerik és hasznosítják. Ennek megvalósítása a mi fel-

adatunk.

Azzal kezdem, hogy érdekes és számtalan új ismeretet nyújtó kiállítást látunk. Jól felhasználhatják azok, akik tudományos alaposan foglalkoznak helytörténettel. Kerületünkben - elsősorban a Hazafias Népfőnt kerületi Bizottsága mellett - kialakult az érdeklődőkből az a lelkes csoport, mely rendszeresen kutatja történetünket, a helyi sajátosságok előzményeit. A Helytörténeti Bizottság tagjai értékes munkát végeznek, volt aki a kerület utcáinak névadóiról készített ismertetőt, más kéziratban gyűjtötte össze a kerület egyes városrészeinek történetét, nemrégiben pedig a HNF Vizivárosi Bizottsága mutatta be számos korabeli képpel illusztrálva a Viziváros múltját és műemlékeit.

A jelen kiállítás rendszerezett anyaga segítséget ad a különféle területek és témák kutatóinak. Napjaink kötelessége és feladata, hogy a dokumentumok feltárásával valószínűs képet alkothassunk az egyes városrészek kialakulásáról. Helyi tennivaló a kerület sajátos jellegének megőrzése, mert a történelmi folyamatok, a lakosság ártétegződése következtében a kerületek - így a II. kerület - arculata lényegesen megváltozott. Hogy csak két ismert példát mondjak: II. József idején a Moszkva tér, a Mechwart tér, a mai Vasas pálya helyén téglavetők működtek - és ma számos gondot okoz az itt épült lakóházak csuszása és repedezése az agyagos altalaj miatt. Vagy a Rózsadomb: a század elején még szőlőhegy volt, - és éppen a helytörténettel foglalkozók ellenezték a Kapás utca nevének megváltoztatását, mert annak idején valóban a szőlőkben dolgozó kapások laktak.

Ebben a kiállításban azonban több rejlik annál, hogy csak a tudományos igényű fellépő kutatók kamatoztassák. Az emberek többségében megtalálható a tudásszomj, a "mindent tudni akarok" szemlélet, a jó értelemben vett kíváncsiság lakóhelyének, munkahelyének története iránt. A II. kerületben a felületesen ismerkedőnek is - különösen akkor, ha a szép magyar nyelvet szereti - szembeötlenek a történelmi hangulatot árasztó elnevezések. Mintha zene volna: Pasarét, Csatárka, Törökvész, Kuruclesidűlő, Ali utca, Spáhi utca, Mecset utca, Tárogató ut, azután: Zöldmáli lejtő, Réz-mál, Vérhalom, Szemlőhegy, Felhéz, majd Nyéki út, Medve utca, Feketes utca, - Hüvösvölgy, Hidegkut, Remetehegy, Ördögárok, és még sorolhatnám. És egy kicsit irigkedem is, amikor Virányost és Zugligetet említem, mert azok nem II. kerületiek.

Dehát így is sok ilyen történelmi emléket hordozó elnevezésünk van, ami szinte vonzza a kérdést: mikor, miért kapták nevüket, mit jelentettek akkor, annakidején? Működésünk alatt ennek az érdeklődésnek sok-sok - néha megható jelével találkoz-

tunk. Aláírások tömegével kérték, hogy ne hanyagoljuk el az 1343-49-es szabadságharc honvédeinek Törökvézi uti sirját, jóllehet azokat már évekkel ezelőtt exhumálták és a Kerepesi temetőbe helyezték. - A Mecset utca egyik házában egy márványkőlapra léptem, mire figyelmeztettek a ház lakói, hogy alatta egy királylány nyugszik, kegyelet-sértésnek tekinti a ház közvéleménye, ha valaki rálép. - Az irattár selejtezésekor mutattak 1950-ben írott levelet, melyben valaki elmondja, hogy nem volt szerencsés lépés a Viziváros két kerületre osztása, de okos dolog volt a régi Felhéz-városrész összeváltása, ezzel a kerület határának kiterjesztése a Szépvölgyi utig. /Összintelen: azt sem tudtam, hogy a Felhéz egy városrész volt, a Császár fürdő és a Bem József utca között, mely valaha Buda külvárosának számított./ Az így felkeltett érdeklődést meg kell becsülni, válaszolni kell a felmerülő kérdésekre, ezért tisztelettel tekintettem arra az új munkatársamra, aki másodnapja dolgozott nálunk, amikor elkérte a lexikont, hogy tájékozódjak, kiről neveztek el a Mechwart teret.

Az érdeklődőknek ez a kiállítás választ ad kerületünk történetére, mely olyan változatos, mint országunk és fővárosunk történelme: békés élet, majd pusztítás és pusztulás, egyik elnyomást más követ, felvirágzás után árvíz, tüzvész. A remetei szurdokvölgy barlangjában az ősember szarkóját találták meg. Kelta, római, tatár és törökkori maradványok jelzik a történelmi határköveit.

Pesthidegkuten állott Gerecse falu, helyét megmaradt templom jelzi, már a tártárjárás előtti oklevél is beszél róla. A budaszentlőrinci pálos kolostort - romjainak feltárása még nem fejeződött be - 1302-ben kezdték építeni, a mai Budakeszi uton zárandokoltak a kolostorhoz. XIII. századból származó oklevél már említi Nyéket, ahol ma mátyáskori templom, vadászkastély, nyaraló romjai találhatóak. A hódoltság idején a török helytartók erődítményrendszerükbe foglalták az Alsóvárost is, a várfalak romjai láthatóak a Mártírok utja - Bem József utca vonalában. Törökkori emlék a Királyfürdő és Gül baba türbéje is.

A vizivárosi lapály nagyon alkalmas volt révátkelőhelyek létesítésére, ezért itt település alakult ki. A török uralom megszűnése után készült összeírás - mely a "Zaigerüber Wasserstadt" címet viselte - 284 lakott telket vett itt számba. A Vizivárostól északra alakult ki korai településként Geyza vására, majd Felhéz és később az Országút, mint városrész a mai Mártírok utja vonalában, az egykori városfalon kívül. Újlak "Neustift" néven került be a kerület történetébe - és bocsássák meg a pasaréti-ek, ha elmondom, - hogy mai nevét Döbren- tei Gábortól kapta a terület, korábban disz-

nőlegelőnek - "Sauwiesen"-nek hívták.

A II. kerület területe 1872 és 1950 között nem változott; a hozzám hasonló korúak még Viziváros-Országutnak tanulták. Ujkori történelme is jelentős, Ganz Ábrahám vasöntőmester 1844-ben a Kórház utcában nyitotta meg vasöntő műhelyét. A gyárat Mechwart András gépészmérnök elektromos részleggel bővítette, ezzel megalapozta a magyar villamossági iparosodást. A munkásmozgalom jelentős emlékhelyei találhatóak kerületünkben: a Mártírok utja a volt Margit köruti fogházban megkínzott és megölt elvtársak emlékét őrzi, - munkástalálkozók színhelye volt a hűvösvölgyi Nagyrét, - a budagyöngyei Nagy-féle cukrászdában ölték meg tűzharcban Ságvári Endrét. A mai Vöröshadsereg utján léptek először Budapest területére a felszabadítók előretolt ékei 1944. december 24-én, két nap multán pedig felszabadult Pesthidegkut. A kerület fejlődése azóta egyenesvonalu, töretlen, lakossága állandóan növekszik, kutatóintézetei, minisztériumai, vállalatai, intézményei jelentős szerepet töltenek be Budapest és hazánk életében.

Befejezésül tartogattam - mintegy aláhuzásként - egy gondolatom indokolását. Azt mondtam bevezetőmben, hogy kissé megtevesztő ez a kiállítás. Valóban, mindig visszatérő gondolatom volt, amióta tudomá-

som van a kiállítás tervéről, hogy lehet-e Budapest egységes történelme keretében egyik kerülete történelméről beszélni. Hiszen, amint hallottuk: 1872 óta áll fenn - nem is egészen a mai területtel - a főváros II. kerülete. Ez a kerület Budának szinte a központjában van, így elválaszthatatlan Buda történelmétől. Életének előzményei nem érthetők meg Budapest történetének ismerete nélkül. Emellett nagyon kevés az olyan fővárosi ember, aki egyetlen kerülethez kötődik, legtöbbünk más kerületben született, járt iskolába, máshol van a munkahelye és sok egyéb ok miatt érdeklődik nemcsak lakóhelyének kerülete iránt.

Ezért különösen tiszteletreméltónak tartjuk a Szabó Ervin Könyvtár kezdeményezését, mely a szűkebb lakhely szeretetére való nevelés mellett arra is nevel, hogy becsüljük meg szép fővárosunk multját, így ez a kiállítás nemcsak a II. kerületieké, hanem valamennyié, - aminthogy minden más kerületről szóló kiállítások a II. kerületieké is.

Ezért most a budapestiek nevében is megköszönöm a II. kerület eredeti dokumentumainak kiállítását.

dr. Takáts István
a II. kerületi tanács elnöke

Elhangzott: 1982. június 8-án

Kerületünk gardag történelméből
szendortt kiállítását köszönötünk
nyilvánítjuk a Fővárosi Szabó Ervin
Könyvtár vezetötinek.

Buda e nép kerületének multját
liol és jelenéből válogatott anyag
szel új ismeretet nyújt az érdekel-
lötöknek. A kiállítás szerveöt-
nek gratulálunk.

Lakócsik István
II. ker. Tanács elnöke

Lakócsik Török
II. ker. PB első titkása

MŰHELY

A HAZAI TEZAUROSZ-KUTATÁS JELENLEGI HELYZETE

Az információs teaurusz az elmúlt évtizedekben világszerte kivívta létjogosultságát az osztályozási strukturák rendszerében. A hagyományos osztályozási rendszerek, az ETO általános térhódítása mellett sajátos szakágazati, speciális szakrendszereket, tárgyszórendszereket, deskriptor-szótárakat dolgoztak ki.

Az információk feldolgozásában, tárolásában, visszakeresésében forradalmi lépést jelentett a tárgyszavak megjelenése, amikor a tájékoztatás döntően szemantikai problémává vált.

Az információs teaurusz gondolata Luhn nevéhez fűződik, aki 1953-ban - Roget 1852-ben megjelent és számos kiadást megélt angol nyelvű teauruszára hivatkozva - javasolta, hogy a gépi feldolgozáshoz állítsák össze a "fogalmak" szótárát, vagyis a hasonló vagy kapcsolódó jelentésű szavakat sorolják "fogalomcsaládokba." A két részből álló szótár első részét a "fogalmi családok" hierarchikus, a második részét pedig betűrendes lista alkotja a "fogalmi szimbólumok" jelölésével.

A teaurusz szó az ógörög "thészauros" - kincstár, lerakat - latinus illetve magyarított változata.

A szakirodalomban az 1950-es évektől kezdve nevezik teaurusznak a "természetes nyelven kifejezett fogalmak olyan szükség szerint változtatható szótárát, amely feltünteteti a fogalmak közötti legfontosabb szemantikai összefüggéseket." A teaurusz fogalmának, céljának, általános szerkezetének, az egyes részek szerepének tisztázása, az 1960-as évek végén fejeződött be s ekkor tettek kísérletet a teauruszok általános jellemzőinek meghatározására, tipizálására a formai, tartalmi, a deskriptor, valamint a reláció jellemzői alapján.

Számos jelentős és kevésbé jó teaurusz készült már a világon, amikor a hazai tájékoztatás, a könyvtári feldolgozás figyelme - mintegy tízéves késéssel - a teauruszok felé fordult.

Az első magyar nyelvű teauruszt az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság megbízásából az Országos Műszaki és Dokumentációs Központ munkaközi anyagként adta közre 1970-ben. Az angol nyelvű Általános műszaki fogalmak teauruszának /EJC/ fordítása sok szempontból fontos és jelentős vállalkozás volt, de nem teremtette meg a valóban példának tekinthető magyar információs teauruszt.

A hazai teaurusz kutatás az 1970-es

években kezdődött meg az egyes szakterületeken. Előzményei a különböző kisebb-nagyobb fogalomgyűjtemények, deskriptorszótárak, szakterminológiai táblázatok voltak. Ezek a fogalomgyűjtemények egy-egy adott könyvtár, dokumentációs intézmény gyakorlati munkája során - egymástól függetlenül - születtek. Leggyakrabban csupán az intézmény dokumentumbázisának feltárását szolgálták, nem vették figyelembe sem a rokon, sem a határterületek már elkészült teauruszait.

A teaurusz szerkesztési kísérletekkel párhuzamosan csakhamar megkezdődött az elméleti alapok kidolgozása. Az a néhány elméleti és módszertani munka, amely általában egy konkrét teaurusz szerkesztés gyakorlati során született, nemcsak a teaurusz fogalmának, céljának általános szerkezetének tisztázására vállalkozik, hanem áttekintést is ad a szerkesztés gyakorlati fogásairól, a külföldi és a hazai szakirodalomról.

Az elméleti és módszertani munkák közül elsőként Petőfi S. János foglalkozott a teauruszokkal. Tanulmánya kitekintés az 1960-as évek nyugat-európai és amerikai helyzetére. Tizennyolc idegen nyelvű teaurusz bemutatása után meghatározza az alapvető teaurusz típusokat. Tipizálási kísérlete ma már elavultnak tekinthető, mert nem a legáltalánosabb jellemzők, hanem a teauruszok belső strukturája alapján választja el a teauruszok két alaptípusát: a tematikus és nem tematikus elrendezést mutató teauruszokat.

A magyar nyelvű teauruszok összehasonlításával Ungváry Rudolf foglalkozott 1979-ben megjelent könyvében. Tizenhat teaurusz bibliográfiai adatát sorolja fel megjelenésük időrendjében. Táblázatban tünteti fel azokat az általános jellemzőket, amelyek alapján elemezni, értékelni lehet a magyar nyelvű teauruszokat. Ungváry a legáltalánosabb jellemzők közé sorolja:

1. A teaurusz általános szerkezetének mutatóit /alfabetikus hierarchikus, szakcsoportos, grafikus, permutált rész/. Megjelenési forma.
2. A teaurusz paramétereit /lexikai egységek, deskriptorok, a relációk száma, a teaurusz fazettás rendszere./
3. A teauruszépítés gazdaságosságának mutatóit /a munkatársak számát, a hasznos időráfordítás, a készítés időtartamát/.

A magyar nyelvű teauruszok jelentős hányada a műszaki-tudományos és gazdasági ágazatok legkülönbözőbb szakterületein készültek. A sort az Általános műszaki szakteaurusz nyitotta meg, ezt követte a Földtani tárgyszógyűjtemény, majd a Fogalomgyűjtemény az informatika területéről, a Bányászat és a rokontudományok fogalmai, a Számítástechnikai fogalmak teaurusza, a Számítástechnikai teaurusz. Az építőipari,

építésügyi tájékoztatás segédleteként három tezaurusz látott napvilágot a Deszkriptorszótár a fénylyukkártyás építéstervezési információkereső rendszerekhez, az Építéstudományi Intézet információs rendszerének tezaurusza, valamint az ÉTK gondozásában az Építésügyi tezaurusz. Az agrokémiai dokumentációs munka eredményeként született meg a Növényvédelmi deszkriptorszótár, valamint a Növényvédőszer deszkriptorszótár.

A Kohó és Gépipari Tezaurusz ágazati rendszerének tezauruszai szolgálhatnak példaként a tezaurusz szerkesztő munkák előtt álló szakemberek számára. A Kohó és Gépipari Ágazati Integrált Információs Rendszer /KG AIIR/ szaktezauruszai: a Gépgyártástechnológiai, Vaskohászati, Erősáramu elektrotechnikai, Gépipari "Gépek és gépi berendezések", Jáműipari szaktezauruszok. Az ágazati tezaurusz keretében készül a Gyengeáramu elektrotechnikai és a Fém-tömegcikk szaktezauruszok.

A tezaurusz rendszer az építőköcka elvét követi. Az alágazatok tezauruszai az úgynevezett tezauruszmodellekből állíthatók össze. A készíttéssel kapcsolatos módszertani kérdések részleteit a tezauruszmetodika és rendszerleírás tartalmazza. A fejlesztést a mágnesszalagon tárolt Kohó- és Gépipari Tezaurusz /KGT/ teszi lehetővé. Indexelési szabályzat és rendszerleírás egészíti ki.

A KGT 1973-1975 között megjelent szaktezauruszai előkészületei során olyan dokumentumok jöttek létre, mint pl. az indexelési szabályzat vagy a Tezaurusz-építést Segítő Programrendszer Rendszerleírás /TSPR/, amelyek megnyitották az utat a számítógépes komplex tezauruszrendszerek megvalósításához és ezek segítségével komplex információs rendszerek és adatbankok kialakításához.

A társadalomtudományok illetve a kulturális ágazat területén mindössze két tezaurusz készült; az egyik könyvtári és tájékoztatási tárgyszójegyzék, amely csupán kísérlet maradt. Témaköre a könyvtártudomány, tájékoztatótudomány valamint a háttérterületek. A fogalmak rendszerébe nem építették be a társadalomtudomány általános fogalmait. Az 1976-ban megjelent munkát nem fejlesztették tovább, pedig átdolgozása és újabb közreadása a magyar könyvtártudomány fontos segédeszköze lenne, hozzájárulna az egységesebb feldolgozási szempontok kialakításához.

Az évek óta vajudó társadalomtudományi információs rendszer kialakításának folyamatában jelentős lépés volt az UNESCO Kulturális fejlődés nemzetközi tezaurusz magyar fordításának közreadása /1980/. A munkatezauruszként készült kiadvány célja, hogy összegyűjtse a kulturális életben használt fogalmakat, hogy ebből fokozatosan ki-

épülhessen a magyar kultúra ágazati, valamint szaktezauruszainak rendszere. Feladata, hogy a magyar kultúra ágazatainak területén biztosítsa a nemzetközi adatbankokkal és azon keresztül a nemzetközi információs rendszerekkel a kompatibilitást. Jelentősége, hogy talán a társadalomtudományokkal foglalkozó szakemberek figyelmét ráirányítja arra, hogy a jól működő komplex információs rendszerek és adatbankok kialakításának egyik legfontosabb eszköze az információs tezaurusz. De semmiképpen sem célja csupán eszköze az információk feldolgozásának, tárolásának és visszakérésének.

A megjelent magyar nyelvű tezauruszok általános szerkezete, relációs rendszere nem egységes. Ennek okát elsősorban abban kereshetjük, hogy a tezaurusz szerkesztési munkálatok - intézményes keretek között - de elszigetelten kezdődtek meg. Nem volt, és ma sincs olyan központi hely, ahol a készülő vagy megjelent tezauruszokat témakörüktől függetlenül központilag nyilvántartanak. A kezdeti időszakban az OMKDK, később az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központja tűzte ki feladatául a tezauruszelméleti kérdések tisztázását, de ez néhány szakember kutatási területe maradt csupán.

A magyar tezaurusz szabvány megjelenése /1976/, valamint a számítógépek egyre szélesebb körű alkalmazása az információk feldolgozásában megszabta a tezauruszépítés fejlődését és jelenlegi helyzetét.

A gyakorlat bizonyítja, hogy az információs rendszerek hatékony működésének alapvető feltétele a szakterület fogalmi- és szemantikai mélységeit, valamint a fogalmak közötti kapcsolatok gazdag hálózatát bemutató tezaurusz összeállítása.

Faragó Éva

SZEMLE

ÚJ ADALÉKOK SZABÓ ERVIN MÉLTATÁSÁRÓL A SZOVJETUNIÓBAN

Az ungvári Kárpáti Igaz Szó ez év január 28-i számában Szabó Ervin életművének egyik szovjet kutatója, Jegorov Jevgenyij történész figyelmet érdemlő, eddig nálunk ismeretlen adalékot közöl Szabó Ervinnek röviddel halála előtt történt bevásárlásáról a Lenin, Lunacsarszkij, Rjaszanov által 1918 nyarán szervezett moszkvai Társadalmi Tudományok Szocialista Akadémiájába; valamint életművének korabeli méltatásáról a Pravda hasábjain.

Eddig a Világ, a Népszava, a Budapesti Hírlap, a Pesti Hírlap stb. egykoru közlései alapján tudtunk róla, hogy 1918 augusztusában Romain Rolland, Karl Liebknecht, Clara Zetkin, Franz Mehring stb. mellett Szabó Ervint is bevásárlották az akkor létrehozott akadémia külföldi tagjai közé. Az egykoru közlések az Izvesztyija szeptember eleji számára hivatkoztak. Jevgenyij most korábbi adatokat is hoz az Izvesztyija augusztusi számainak átvizsgálása nyomán erről a választásról.

Ugyancsak meglepetést jelent a Kárpáti Igaz Szóban most magyar fordításban újra közölt cikk a Pravda 1918. október 24-i szá-

mából, amely a bécsi Arbeiter Zeitung hirdetése nyomán Szabó Ervin 1918. október 2-i temetéséről tájékoztat. Eddig is tudtuk, hogy a Pravda néhány nappal előbb, 1918. október 19-én terjedelmes nekrológot tett közzé Kun Béla tollából Szabó Ervin halálakor. Ezt a cikket 1967-ben sikerült filmmásolatban megszerezni a Lenin Könyvtárból és magyar fordítását a könyvtárunknál megjelent "Szabó Ervin 1877-1918" című emlékalbumba foglaltam.

A Pravda most ujrafelfedezett 1918. október 24-i cikke kiemelte, hogy Szabó Ervin temetése már a közelgő forradalom előjátéka lett: Budapest nagyüzemeiben a temetés időpontjában, 1918. október 2-án negyedórás munkaszünettel tisztelegtek tanítómesterük előtt a magyar munkások, s a temetés a kor valamennyi haladó áramlata szöszlőinak találkozásává vált, ahol Károlyi Mihálytól, Jászi Oszkár, Kunfi Zsigmondon keresztül a nem sokkal később kommunistává lett Alpári Gyuláig, Lukács Györgyig szinte minden ellenzéki irányzat képviselője jelen volt.

R. L.

A TÍZES ÉVEK SZOVJET SAJTÓJA SZABÓ ERVINRŐL

SZABÓ Ervin, a kiváló magyar marxista teoretikus orosz összeköttetésével immár több tanulmány és publikáció foglalkozott ezeken a hasábjain. E kapcsolatoknak van azon-

nek »elő» előtti halála súlyos veszteség az új forradalmi internacionálé számára. A megemlékezés szerzője hangsúlyozza, hogy az, aki marxizmussal foglalkozott, aki ismeri Szabó

az osztrák szociáldemokraták központi sajtószerve, az Arbeiter Zeitung alapján közölte.

A Kárpáti Igaz Szó olvasói számára bizonyára érdekes lesz

LÁTOGATÁS

Május 20-án könyvtárunk negyven dolgozóját vendégül látta a Kecskeméti "Kotona József Megyei Könyvtár. Munkatársaink a megyei könyvtáron kívül, - amelynek munkáját Lisztes László igazgató ismertette - megtekintették az "Erdei Ferenc" Művelődési Központot, a Kodály Intézetet, a Technika Házát, az An-tan-té-nusz Játék Múzeumot, továbbá a keceli és a kiskőrösi könyvtárakat. A kitűnő program megszervezéséért köszönet illeti a megyei könyvtár módszertani osztályának vezetőjét, Király Lászlónét.

A VIII. KERÜLETI TŰZOLTÓSÁG PARANCSNOKÁNAK

6/1982. SZ. KÖRLEVELE

Az állampolgárok biztonságának, a személyi- és társadalmi tulajdonnak, a megtermelt értékeknek a tűz pusztító hatásától való védelme - röviden: a tűz elleni védekezés - igen fontos eszköze a megfelelő ismeretekre alapuló tájékozottság és cselekvőképesség. Természetes, hogy nem lehet minden állampolgár jól felkészült és kiképzett tűzvédelmi szakember, azonban mindennapi munkánk során elengedhetetlen egy bizonyos szintű tűzvédelmi ismeretanyag megléte.

A tüzesetek száma évről évre fokozatosan emelkedik. 1977-ben 6700 káros /össz. 8983/, 1981-ben már 8965 káros /össz. 11582/ tüzeset keletkezett hazánkban.

Ez azt jelenti, hogy 1977-ben naponta 24-25 tüzeset keletkezett, 1981-ben ezzel szemben a napi átlag a 32-t elérte, ill. meghaladta, ami 25 %-os emelkedésnek felel meg.

A tüzesetek során keletkezett kár - csak az effektív tüzikár, a járulékos kár nélkül - az elmúlt 5 évben 100 ezer és 360 ezer Ft között ingadozik. Befolyásolja ezt az a tény, hogy esetenként különösen nagy /100 millió/ kárral járó tüzek is előfordulnak.

A népgazdaságot érzékenyen érintő anyagi károk mellett jelentős az emberéletben esett kár is.

1981-ben meghalt 140 fő - ebből 20 gyermek! -, megsérült 562 fő. Ez a számadat csak a tűzvizsgálat során tudomásunkra jutott adatokat tükrözi. Hogy sérüléseikbe hányan haltak bele a kórházban, arról nincs értesülésünk.

A számadatok csökkentése, az anyagi javak és az emberélet nagyobb megbecsülése és a tanulságok levonása érdekében alábbiakban közlöm néhány kiemelkedő tüzeset rövid leírását:

- Január 4-én a XV., Ujpalotán a Páskomliget u. 32. sz. tizemeletes lakóépületben keletkezett tűz. Égtek a III. emeletől a IX. emeletig egymás fölött lévő lakások konyha- és előszoba helyiségei, azok berendezési tárgyai. A kivonult egységek a tüzet 3 db "E" sugárral és puttonyfecskenő sugarakkal - a jelzéstől számított 31. percben - lefeketítették, majd eloltották.

Keletkezési ok: elektromos áram /rövidzárlat/
Kár: 1.985.000.-Ft

Julius 28-án, az V. Kossuth Lajos u. 10. sz. alatti Illatszertárolóban kigyulladt és égett egy 5x4 m-es raktárhelyiség, benne berendezési tárgyak és 1000 pár gyógypapucs. A füst hatására az eladótérben lévő piperecikkek egy része használhatatlanná vált. A kivonult egységek a tüzet 3 db "E" sugárral eloltották, a tűz továbbterjedését megakadályozták.

Keletkezési ok: Nyílt láng használata.
Kár: 800.000.-Ft

Augusztus 2-án a VI., Nagymező u. 8. sz. alatt kigyulladt és égett a lakóépület homlokzatához - I. em. magasságig - épített fenyőfa állványzat. A tűz áttért az I. és II. emeleti lakások ablakkereteire, valamint 2 lakás berendezési tárgyaira is. A II.-es kiemelt riasztásra kivonult egységek a tüzet 3 db "E" sugárral és puttonyfecskenő sugárral eloltották.

Keletkezési ok: dohányzás

Kár: 900.000.-Ft

Augusztus 26-án keletkezett tűz a XII., Mártonhegyi ut 53-57. sz. alatti Szociális Otthonban. Égett a III. emeleten lévő ebédlőhelyiség, annak burkolóanyaga, mennyezete, valamint a tetőszerkezet. A III-as kiemelt riasztásra kivonult egységek a tüzet 2 db "E" sugárral eloltották, és a veszélyeztetett épületből 41 személyt kimentettek.

Keletkezési ok: sugárzó hő /elektromos vasaló/
Kár: 179.185.-Ft

Augusztus 27-én a XVII., Pesti u. 474. sz. alatti 800 m² alapterületű raktárhelyiségben égott - kb. 29x15 m-es területen - a Csenge Édesipari Vállalat által raktározott édesipari alapanyag, illetve késztermék. A II-es kiemelt riasztásra kivonult egységek - igen nehéz körülmények között - 6 db "E" sugárral eloltották a tüzet.

Keletkezési ok: öngyulladás /kakaópor/
Kár: 9.756.097.-Ft

Október 17-én, a XV., Rákos u. 98. sz. alatti 10 emeletes lakóépület II. emelet 15. sz. lakásában keletkezett tűz. A tüzet a kivonult egység 2 db "E" sugárral eloltotta. A hő következtében az egyik szoba mennyezete a szilárdságát elvesztette, ezért a III. emeleti lakásban lakókat ki kellett költöztetni. A lakás bérlőjének felesége füstmérgezést szenvedett, meghalt.

Keletkezési ok: dohányzás

Kár: 630.000.-Ft

Kérem Szerkesztőségvezető Elvtársat, hogy ezen körlevelet tegye közzé a vállalat üzemi lapjában, kiegészítve a területükön történt tüzesetek ismertetésével.

Erdei Mihály sk.

tű.fhdgy.

kerületi parancsnok

INTÉZMÉNYÜNKNÉL 1981-BEN TÜZESET NEM TÖRTÉNT, A KÖRLEVÉL AZONBAN TOVÁBBI ÓVATOSÁGRA INT BENNÜNKET.

SZERK. BIZ.

EZ TÖRTÉNT

A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

Az I. kerületi Hazafias Népfront Béke Bizottságának és a Krisztina köruti gyermekkönyvtárnak közös szervezésében a hazánkban tanuló laoszi és vietnami diákokkal találkoztak a gyermekolvasók. A vendégeket hazájuk verseivel és meséivel köszöntötték, a külföldiek pedig nemzetük dalaiból énekeltek, gyermekjátékokat mutattak be a házigazdák örömeire.

Az Ünnepi Könyvhéten a Liszt Ferenc téri gyermekolvasók Marék Veronikával találkoztak. Az I. kerületi 11-es gyermekrészleg és a Művelődési Ház közös szervezésében "Vidám Mese" délelőtt volt, amelynek keretében a Budapesti Gyermekszínház két művészt hallhatták a vendégek.

A kispesti 25/2-es fiókkönyvtár és a Gábor Andor uti Általános Iskola közös utörő-avatással egybekötött pedagógusnapj ünnepséget tartott.

A XIII. kerületi Lehel uti gyermekkönyvtár színvonalas gyermeknapj rendezvényén több mint ötven pajtás vett részt.

Junius hónapban tovább folytatódott a hagyományos könyvtárbejelentő a VIII. osztályosoknak, például a 3-as, 3/1-es és a 11-es könyvtárakban. Ugyancsak számos könyvtárbejelentő foglalkozásra került sor az általános iskolák különböző osztályainak az 1-es, 3/1-es, 3/2-es, 6-os, 8/1-es, 11-es, 21-es, 24-es, 28-as, 32/1-es, 34/2-es, 35-ös, 37-es, valamint a 44-es könyvtárban.

Több igen tartalmas irodalmi témájú rendezvény volt, amelyeken könyvekről, írókról beszélgettek, illetve írókkal, költőkkel találkoztak a gyermekkönyvtárak olvasói. A Liszt Ferenc téri könyvtárban például Kästner: Május 35, a 3/1-esben pedig Saint-Exupéry: A kis herceg című könyvét vitatták meg, a békásmegyeri fiókban a "Szó, fon nem takács. Mi az?" című mű szerzőjével Varga Ferencnével, az albertfalvai fiókban pedig Horgas Bélával találkoztak a gyerekek.

Arany János életével és munkásságával foglalkoztak a 3/1-es, és az erzsébeti könyvtárban. Tamkó Sirató Károly költészetéről volt előadás az újpesti Munkásotthon uti gyermekkönyvtárban. A népköltésszettel és a népmesével foglalkoztak a 34/2-es könyvtárban, más alkalommal pedig Gárdonyi Géza műveivel. Soroksáron "Irodalmi mű és a rádiójáték" címmel szerveztek beszélgetést a gyerekekkel. A Marcibányi téri gyermekkönyvtár rendezésében több mint háromszáz tanuló vett részt a mai magyar irodalomról tartott előadáson, amelyet követően a cseh irodalom reprezentánsaival ismerkedett meg

a hallgatóság. A Kulich Gyula téri könyvtár az év folyamán tanult irodalmi anyagból tartott könyvtári vetélkedőt IV. osztályos tanulóknak.

A gyermekkönyvtárakban tartott, illetve általuk szervezett ismeretterjesztő foglalkozások közül említésre méltók még a következők: "Divatosan, elegánsan, olcsón" Deés Enikő Munkácsy-díjas divattervező előadása a 3-as könyvtárban, "Az Északi és Déli sark életkörülményei" a Menyecske utcai fiókban megtartott foglalkozás, a "Vidám illemtan" című vetélkedő, amelyet a Lőrinci könyvtár a nyári napközis táborban szervezett, a helyes életmód dr. Léderer Vilmos előadása a 27/4-es könyvtárban, az "Állatok az irodalomban" címmel tartott beszélgetés a 34/2-es fiókban, Sarlós Veronika vezette. Hasonló jellegű volt soroksáron "A madárvilág kialakulása" című előadás is.

Ugyancsak jól sikerültek a "Nyárváró", "Nyárköszöntő", "Nyár örömei" címmel megtartott beszélgetések a 3-as, 3/1-es 32/1-es, 35-ös és a 48/4-es könyvtárakban.

A Karinthy Frigyes uti könyvtár látogatást szervezett gyermekolvasóinak a Szovjet Kultúra és Tudomány Házába, a soroksári könyvtár pedig a Botanikus kertbe.

Az alsó tagozatos tanulóknak, óvodásoknak napközis csoportoknak számos mesedélután, játékos foglalkozást, zenehallgatást szerveztek a gyermekkönyvtárak: 2-es, 3/1-es, 11-es, 24-es, 27/3-as, 27-es, 28-as, 32-es, 35-ös, 37-es, 48-as, 48/2-es.

A ZENEMŰ- ÉS HANGTÁRAKBAN

A kelenföldi könyvtárban tartotta meg a Keveházi utcai Általános Iskola 10. évi jubileumi hangversenyét. A hallgatóság létszáma meghaladta a százat. Haydn születésének 250. évfordulójára emlékeztek a Menyecske utcai fiókkönyvtárban. Ez alkalommal a szerző több jelentős művét mutatták be. Igen sikeres volt Soroksáron a "Játék a zenével", és "Mese a zenében" című vetélkedő sorozat. A játék résztvevői a megzenésített mesealakokkal ismerkedtek meg.

A FELNÖTT KÖNYVTÁRAKBAN

"Táguló világkép" címmel tartottak igen színvonalas előadást a 3-as könyvtárban, a téma előadói dr. Tóth Géza, Zombori Ottó és Tihanyi László voltak.

Dr. Kónya Judit irodalomtörténész a mai magyar drámáról tartott előadást érettségiző fiataloknak a Böszörményi uti könyvtárban. Az Ünnepi Könyvhéten Bajor Nagy Ernővel, Cseres Miklóssal találkoztak a kelenföldi olvasók, a 38-as könyvtár látogatói pedig Palotai Borissal, Palotai Erzsé-

vel és Galsai Pongráccal beszélgettek. A Török utcai 37-es könyvtár irodalmi estjén Földeák Róbert Sütő András, Ember Mária és Illyés Gyula írásai közül ismertetett néhányat.

OROSZ NYELVI VERSENY

A 6. SZ. KÖNYVTÁRBAN

A gyermekkönyvtár és a zenei részleg közös szervezésében nagyszabású orosz nyelvi vetélkedőt tartottunk április 28-án könyvtárunk zeneszobájában.

A vetélkedő gondolata még az elmúlt év végén, a munkaterv készítésekor fogalmazódott meg bennünk. Az a törekvésünk sugallta, hogy a könyvtárban található orosz nyelvi ujságok, folyóiratok - köztük több gyermeklap - olvasását vidám, játékos formában népszerűsítsük a hozzánk járó tanulók körében. Tervünk megvalósításánál számítottunk kolléganőnk Viczián Györgyné zenei könyvtáros segítségére, aki készséggel elvállalta a vetélkedő döntőjének orosz nyelvi vezetését, hiszen az orosz az anyanyelve.

A vetélkedő ötletét először a Bogdánfi utcai általános iskolának vetettük fel, akikkel szocialista együttműködési szerződés keretében régóta eredményesen dolgozunk együtt. Miasnikov Klára orosz-magyar szakos tanárnőnek azonnal megtetszett a gondolat, így vele együtt dolgoztuk ki a két fordulóból álló vetélkedő minden apró részletét. Felajánlottuk a Bartók Béla ut 27. sz. alatti általános iskolának, hogy kapcsolódjanak be a versenybe. Forgács Antalné orosz szakos tanár a felhívást elfogadta. Az írásbeli formában tervezett elődöntőhöz a "Kolobok" című gyermeklap egyik számából választottunk egy rövid, kb. 12 soros mesét. A szöveg sokszorosítását a Bogdánfi uti iskolában végezték el, majd Ludányi Józsefné gyermekkönyvtáros eljuttatta az anyagot a Bartók Béla uti általános iskolába, száz példányban. Az elődöntőt mindkét iskolában osztályonként bonyolították le, a két iskolában összesen mintegy kétszáz tanuló részvételével. A legjobb eredményt elért hetedikés és nyolcadikos tanulókból két-két csapatot állítottak össze, akik április 28-án 3 órakor könyvtárunk zeneszobájában adhattak számot felkészültségükről.

A vetélkedő döntőjére igen nagy izgalommal és alapos munkával készültünk fel. Több alkalommal konzultáltunk Miasnikov Klára tanárnővel, aki a feladatokat a tanulók tudásszintjét figyelembe véve állította össze. Viczián Györgyné készítette el az orosz nyelvi forgatókönyvet, ügyelve arra, hogy a lehető legerősebben, röviden és világosan adja meg az instrukciókat a feladatok elvégzéséhez. Nagy gondot fordítottunk a képzőművészeti és zenei anyag kiválogatására is.

Viczián Györgyné meghívására részt vett a vetélkedőn két szovjet vendég is. Közülük Jelena Markofert, a Szovjet Kulturára Házának könyvtárosát kértük fel a zsüri elnöki tisztére, aki ezt örömmel fogadta. Másik vendégünk Natalia Kosztyucsenko nyelvész, szintén a Szovjet Kultúra Házából jött el hozzánk.

A vetélkedő megkezdése előtt Ludányi Józsefné köszöntötte a résztvevő tanulókat és vendégeinket, sok sikert kívánva a versenyhez. A gyerekek megilletődötten várták az első feladatot, attól tartva, hogy nem értik meg, mi is a teendő. Meghallva Vicziáné tagolt, egyszerű kifejezésekből álló utasításait, hamarosan megnyugodtak, és már a második feladattól kezdve sikerült a nyolc fordulóból álló versenyt mindvégig orosz nyelven vezetni. A feladatok között szerepeltek találós kérdések, keresztrejtvények, megkezdett történet befejezése, fordítás, színesítve zenei és képzőművészeti kérdésekkel. Így sikerült a tanulók figyelmét és érdeklődését az egész verseny folyamán ébren tartani. Mind a képzőművészeti, mind a zenei anyagot könyvtárunk gazdag diafilm és hanglemeztárának felhasználásával tudtuk biztosítani.

A vetélkedő eredményhirdetése után a zsüri elnöke, Jelena Markofer meleg szavakkal köszöntötte meg a gyerekeknek a jó felkészülést, a lelkesedésüket, vidámságukat, amely az egész vetélkedőt végigkísérte. Gratulált a szép eredményhez, majd átnyújtotta mindkét iskola tanulóinak a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának ajándékait. Végül a vetélkedő valamennyi résztvevőjét meghívta a Szovjet Kultúra és Tudomány Házába, ahol filmvetítéssel egybekötött ismertető előadást tartanak számukra az ott folyó tudományos és kulturális munkáról. Ezután Ludányi Józsefné átadta az első helyezett csapat tagjainak könyvtárunk ajándékát - egy-egy szép könyvet. Végül mindannyiunk nevében köszönetet mondott a két iskola pedagógusainak azért az áldozatos munkáért, amellyel elősegítették a vetélkedő sikeres lebonyolítását.

A jövőben szeretnénk, ha ezt az első sikeres orosz nyelvi vetélkedőt továbbiak követnék és megrendezésük hagyománnyá válna.

dr. Csoma Mihályné

PÁRTHÍREK

Junius 16-án Sándor Ottóné tájékoztatta a pártvezetőséget a Sarlós István elvtárral folytatott beszélgetésről. /Sarlós elvtárs látogatásáról a K.H. juniusi számában hirt adtunk./ Pataki Ferenc beszámolt a legutóbbi titkári értekezleten elhangzottakról.

Julius 8-án a pártvezetőség személyzeti kérdésekről meghallgatta Gujgiczter Imréné tájékoztatóját, majd megvitatta a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár általános felügyeleti vizsgálatáról szóló jelentést. Végül megbeszélte a II. félévi munkaterv szempontjait.

Az elmúlt hetekben a pártcsoportok a május 24-i taggyűlés határozata szerint megvitatták a pártfegyelem helyzetét.

SPORTHÍREK

A 48-as főkönyvtár vegyescsapata a kispályás labdarugó területi bajnokságon 10:9-re verte az Aszódi uti nagyválogatottat. /Összeállítás: Oroszkiné /kapus/ - Dobánda - Goldoványi - Tanka - Bertalan - Maruszki - Vida Emília. Biró: Bori Erzsébet./ A sikeren felbuzdulva bármelyik főkönyvtár vagy központi osztály vegyescsapatát kihívjuk barátságos mérkőzésre. A nyári kupára va-

ló jelentkezőket várjuk az 575-808-as telefonon Bertalan Béla főkönyvtári sportfellelősnél. Egyben tudatjuk, hogy a fenti eredmény felkerekített szám, a valóságtól nem kell megijedni. Egyenemű csapatok ellen is kiállunk!

*

Sárközi Zoltán a Művészet 1982. juniusi számában meleg hangon ír M. Kiss József "Genezis" című tíz képből álló sorozatáról. Könyvtárunk grafikusának munkáit a százhalombattai Iskola Galériában állították ki május 28. és június 20. között.

SZEMÉLYI HÍREK

Á t h e l y e z é s

Dr. Bardócz Antalné könyvtárvezető helyettest a 7-es könyvtárból a hálózati és felügyeleti osztályra főmunkatársnak, Báthory János könyvtárost a bibliográfiai osztályról a szociológiai dokumentációs osztályra helyezték.

S z ü l e t é s

Balogh Lászlónénak /kötészet/ Csaba nevű kislánya, Csikósné Divják Mária /25-ös könyvtár/ Gergely nevű kislánya és Kovácsné Springó Etelkának /13-as könyvtár/ Emese nevű kislánya született.

A szülőknek és a kisbabáknak jó egészséget kívánunk!

B e t ö l t e t l e n á l l á s h e l y e k

	munkakör	végzettség
közp. olvasószolgálat kölcsönző csop.	könyvtáros	középfokú
Szerzeményezési és feldolgozó oszt.	katalogizáló csoportvezető	felsőfok+német, orosz nyelvtudás

7.sz. könyvtár /XIII. ker./	feldolgozó könyvtáros	felsőfoku
18.sz. könyvtár /XIV. ker./	könyvtáros	felső vagy közép- foku
30/2.sz. könyvtár /XXI.ker./	fiókkönyvtár vezető	felsőfoku
34/4. fiókkönyvtár /XV. ker./	könyvtáros	felső vagy közép- foku
36/5. fiókkönyvtár /kettős funkció, iskolában működő/	fiókkönyvtár vezető	pedagógus-könyv- táros

WINTER PÁLNÉ
/1914-1982/

A Botyánszki név tiszteletet kelt a magyar munkásmozgalom ismerői között. Matild, a mi kedves Matyink e családban született és élete végéig méltó volt szűkebb családjához és nagyobb családjához, a párthoz.

Már tizenhat esztendősen tagja a KIMSZ-nek és szorgalmas eszperantista. A békcsecsabai illegális szeminárium részére lefordítja eszperantóból Lenin Állam és forradalom című művét. 1932-től tagja a pártnak. Rendőrségi üldözések, zaklatások edzették jellemét. Életpályájának ive rendhagyóan alakul. 1950-ben kerül a Szabó Ervin Könyvtárba. Könyvtárvezető és pártvezetőségi tag, majd 1953-ban az elhunyt Dienes László igazgatói székét foglalja el, 1955-től aligazgató. 1957-től külügyi szolgálatot teljesítő férjével Bécsben él. Visszatérve a könyvtár személyzeti vezetője, majd ismét hosszú külszolgálat következik. Végül már nyugdíjasként részfoglalkozásban a könyvtár oktatási munkáját szer-vezi.

Nehéz időkben kiváló kommunistának és emberséges embernek ismertük meg. Bármilyen munkakört töltött be EMBER volt, tanító és tanuló. Kiváló politikai érzéssel és a kapcsolatteremtés kivételes tehetségével megáldott kommunista. Szeretett vitázni, ugyanakkor türelmes volt, és jó humorérzéssel közeledett munkatársaihoz, elvtársaihoz. Józan volt és megértő, szerette az igazságot és nagyon szerette az embereket.

Kedves Matyi! Fájdalommal bucsuzunk tőled és köszönjük mindazt, amit a könyvtárért tettél. Nem feledünk el.

Új könyvtár a Dagály utcában

A mai Angyalföld — mintegy 137 ezres népességével — régés-rég kinőtte már az eddigi, szűkös alapterületű könyvtárhálózatát. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületünkben működő fiókjai eredetileg más célra épült helyiségekben csak a hagyományos könyvköleszésre voltak alkalmasak, korszerű olvasótermek kialakítására és az élmények helyben való megvitatására azonban nem nyújtottak lehetőséget. Ezért esett évekkel ezelőtt — alapos mérlegelés után — a mi kerületünk-re a Fővárosi Tanács választása, amikor egy sokmilliós beruházással épülő új, korszerű könyvtár helyét Angyalföldön jelölte ki.

Csupa üveg, csupa napfény egyemeletes épület áll a Dagály utcában, a Karikás Frigyes utca sarkán: a Szabó Ervin könyvtár központi kerületi intézménye, amelyet épp a közelmúltban, az ünnepi könyvhéten adtak át rendeltetésének.

Az ezer négyzetméterből a földszint nagyobb része a gyerekeké. Ide telepítették a tájékoztatót és a lapozgatót, ahová csak úgy az „utcaról”, beiratkozás, tagság nélkül is beülhet a látogató, tájékozódni a napi eseményekben. A könyvtár fiatal, ám negyedszázados tapasztalattal rendelkező vezetője, *Csép Attiláné* azt mondja: később, ha majd kialakul a törzsgárda, ha az olvasók már megkedvelték az új intézményt, s ha a ruhátárosok vállalják a többletmunkát, itt lesz a büfé is.

A jobbra nyíló kétszárnyú üvegeit a gyerekek birodalmába vezet. Hőfehér könyvespolcok támaszkodnak a tintekek műanyagpadlóra, ezek jelzik egyúttal a határt a különböző korosztályoknak. Szélről a legkisebbek, az óvodáskorú „olvasók” mesekuckóját egy ma még névtelen, dundi plüsskutya őrzi — élethez közelebb színez rövidesen meghozza az apróságok körüli szolgálat. A kicsik, csakúgy, mint otthon, kisajátíthatják a puha-meleg szőnyeget, arra telepedve jobban hozzáférhetnek a lepreollókhoz, a képeskönyvekhez, természetesebben kapcsolódhatnak be a bábozásba, a játékos vetélkedőre, s a meseszövs egyéb változataiba.

A mesekuckó túlfelén egyre komolyabb munka folyik. Az olvasnivalók is gerincüket mutatják a böngészőknek, s a logikai játékokat is az életkor szerint csoportosították a könyvtárosok.

JÁTSZVA SZERETIK MEG ITT A KÖNYVET

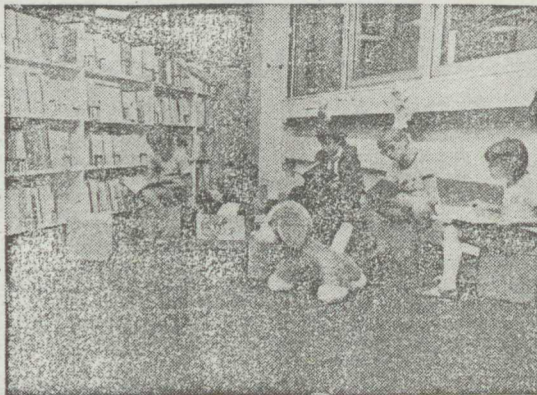
a kisebb és nagyobb iskolások, s majd tizenöt ezer, gondosan válogatott, 1979 óta gyűjtött kötet közül választhatják ki a nekik tetszőt. Angyalföldön kiemelt feladat a felnő-

vekvő új generációk könyvszeretetre nevelése, olvasási szokásainak okos befolyásolása, így komoly válogatás, mérlegelés előzte meg a szakképzett könyvtárosok munkába állítását is. Aligha büszkélkedhet ma még kerület a fővárosban azzal, hogy — mint itt — minden iskolában van élő könyvtár, szinte kivétel nélkül főállású kezelővel. Ugyanakkor a csaknem száz helyi intézmény, gyári, üzemi könyvtár, a területre dolgozó művelődési házak is gazdag ifjúági könyvkészletekkel rendelkeznek.

Ebben az ideális környezetben, ahol minden helyiséget a célnak megfelelően terveztek, természetesen az iskolák közreműködésére is felkésztették a munkatársak, szakosodással és az induló készlet összeállításával is. Az órákigészítő előadásokat szemléltető dia- és keskenyfilmmel, zenével tudják majd illusztrálni; különféle klubokat terveznek, amelyekben ki-ki felismerheti, majd kifejlesztheti eredendő képességeit. A zenéértők, a természettudományok kedvelői, az idegen nyelvek ismerkedni kívánók mellett, önálló klubba tömörülhetnek a kis irodalmárok — ók különféle műfajokban próbára is tehetik íráskészségüket.

A most érettségizők patronálásáért már alig valamit tehet a könyvtár, ám az utódok itt készülhetnek majd fel az érettségi tételekre. Korábbi munkahelyére emlékezik vissza Csép Attiláné, ahol is nagy-nagy megkönnyebbüléssel fogadták a vizgákra induló diákok az előzetes konzultációkat, az összehasonlító verselmező gyakorlatokat, s azokat az összejeveleteket, ahol személyesen faggathatták az érettségi tételekben szereplő tudósokat, művészeket.

Az új könyvtárnak, ki tudja, milyen összetételű, igényű, felkészültségű lesz a törzsközönsége, így hát az induló készlet is a kívánalmak szerint egészül majd ki. Am már most irigylésre méltó szakrészlegekkel rendelkezik. Igényes, tudományos gyűjtőmunkára is alkalmas például a néprajz-földrajz témakörben

felkelhető irodalom, a legteljesebb magyar nyelvű gyűjteményt gondosan kiegészítették külföldi szaklapokkal, atlaszokkal, levelezőlapokkal.

Nem véletlenül hangzottak mostanság egyre sürűbben, hogy nálunk mindenki tanul. Legkisebb honfitársaink

A VILÁGGAL ISMERKEDNEK,

a diákok a tananyaggal, akik pedig már az iskola kapuin kívül kerültek, újabb szakmával, sajátjuk bővülő területével, s az élet egyéb, azonnal is hasznosítható tudnivalóival. A szakipari munkák emelkedő tarifái pedig hovatovább kivonják a hobbi köréből a barkácsolást, a ház körüli szereléseket, a javításokat, a szabás-varrást, a kiskertben tevékenykedést, az autójavítást, mindinkább rákényszerítenek bennünket az önellátásra. Ehhez persze segédanyagok kellenek, s ezzel is számolt az új, Dagály utcai intézmény. Gazdag készlet várja az érdeklődőket e közhasznú tudnivalókat ismertető kötetekből csakúgy, mint az ízlésformáló, a lakás berendezését, a gyerekevelést segítő hazai és külföldi folyóiratokból.

És már fenn is vagyunk az emeleten. Ez jobbra a felnőtttrézés, illetve itt van a stúdió — a lemezhallgató, nyelvelőgyakorló és a nagyobb elmplyülést kívánó folyóirat-böngésző, meg az olvasóterem.

Említettük az imént, hogy indulásként 15 ezer kötetet szerzett be a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár a gyerekeknek, 7 ezer kötetre rúg a kézikönyvek száma, tehát a kezdet kezdetén 38 ezer kötétből kölcsönözhetnek a felnőtt olvasók. És ez még nem minden. Ahogy a kazetták és lemezek

száma tetszés szerint növelhető, úgy kérhetik a legtrikább kuriózumokat is a látogatók, mert a könyvtár oly rugalmas szolgáltatást akar nyújtani, hogy számol a kerület valamennyi intézményével, s közkinccsé teszi a ritkaságokat is. Saját tapasztalat híján, más-honnan szerzett gyakorlatra építették a lemezhallgató tetszés szerinti bővítését. Tíz csatornával indul és újabb beruházás nélkül megduplázható, ha kellő számú jelentkező lesz nyelvgyakorlásra, dzsessz- vagy más divatos tánczene hallgatására. A könyvtáriak nem pusztán kölcsönzik a ki-választott kazettákat, lemezeket, vállalják az átjátszást, szórakoztató műsorok összeállítását is — mindig a kívánalmak szerint.

A nyitva tartás eldöntésekor minden korosztály elfoglaltságát mérlegették. Ilyenformán szerda kivételével minden nap

TÁRT KAPU VÁRJA AZ OLVASÓKAT.

A gyerekeket tíztől este hétig, a felnőtteket este nyolcig; szombaton délután egytől hatig, míg vasárnap délelőtt kilenctől egyig élhet mindenki a könyvtár nyújtotta szolgáltatásokkal. Am az óvodásokkal kivételt tesz az intézmény, számukra hosszabb programot terveznek vasárnapokra és délután kettőtől háromra a mesedelelőttök, a játékos vetélkedők, a kerti klubprogramok.

És leírni, elmondani is szinte mulatságos: mindez, s még a többi, majd menet közben kialakuló műsorokat, programokat, egy teljes évre mindössze két fagyaltgombóc árértékű kapják a felnőttek és egyetlen forint a „tagság” a gyerekeknek!

Bolgár Anna